

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Název projektu	Rozvoj vzdělávání na Slezské univerzitě v Opavě
Registrační číslo projektu	CZ.02.2.69/0.0./0.0/16_015/0002400

Prezentace předmětu:
SOCIÁLNÍ PODNIKÁNÍ
Vyučující:
Petra Krejčí

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

ÚVOD DO SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ A SOCIÁLNÍ EKONOMIKY- část II

Struktura přednášky

Co je sociální podnik?

Definice sociálního podniku

Role a smysl sociálních podniků

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

ÚVOD DO SOCIÁLNÍHO PODNIKÁNÍ A SOCIÁLNÍ EKONOMIKY- ČÁST II

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Cílem přednášky je:

- Cílem přednášky je seznámit studenty se sociálním podnikem
- Vymežit rozdíl mezi sociálním podnikáním a společenským podnikáním

Cíle sociálního podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Sociální podnikání lze obecně vnímat jako proces vytváření hodnoty kombinováním zdrojů novými způsoby, které jsou určeny především k prozkoumání a využití příležitostí pro vytváření sociální hodnoty stimulací společenských změn nebo naplňováním sociálních potřeb (Mair a Martí, 2006).

- Sociální podnikání je podporováno rostoucím zájmem vlád a široké veřejnosti od počátku 90. let.
  - Zdůrazňuje sociální misi podnikání a kombinuje vytváření společenské hodnoty s komerčními prostředky.
  - Sociální podnikatelé se zabývají problémy, jako je chudoba a rozdíly ve zdraví a vzdělávání a jejich práce tak získává sociální a morální hodnotu (Dees, 2001). Sociální podnikání je v podstatě o sociální angažovanosti a podnikání.
-

Definice sociálního podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Hervieux et al. (2010) definuje sociální podnikání jako „*podnikatelský proces iniciovaný sociálními podnikateli se sociálními cíli za účelem vytváření společenské hodnoty, kdy výsledkem sociálního podnikání jsou sociální podniky, včetně sociálních podniků využívajících komerční prostředky i ve formě nestátní neziskové organizace (NNO).*“

Příklad

V roce 2006 získal Muhammad Yunus a bangladéšská banka Grameen Bank Nobelovu cenu za mimořádné úsilí o podporu hospodářského a sociálního rozvoje v nejchudších vrstvách společnosti. Banka Grameen Bank, která se datuje do roku 1976 a byla v říjnu 1983 přeměněna na nezávislou banku vládní legislativou, je mikrofinanční organizací a bankou pro rozvoj komunit, která nabízí velmi malé úvěry (mikroúvěry nebo „grameencredit“) velmi chudým bez nutnosti zajištění. Je to jeden z nejdůležitějších a nejtypičtějších postupů sociálního podnikání – archetypální sociální podnikání. Jeho nízkorozpočtový program bydlení získal v roce 1998 cenu World Habitat Award.

- Ve většině západoevropských zemí hrály organizace sociálního sektoru, jako jsou neziskové organizace, družstva významnou úlohu v poskytování služeb již před druhou světovou válkou.
  - Koncem šedesátých a sedmdesátých let vedlo volání po větší demokracii a rovnosti ve všech sférách života k rozkvětu hnutí občanské společnosti zaměřených na hlavní společenské otázky.
  - Ve Francii, Portugalsku, Španělsku a Řecku byly zavedeny nové právní formy družstevního sdružení; další země jako Belgie, Spojené království a Itálie si vybraly otevřenější modely sociálního podnikání, které nejsou inspirovány pouze tradicí spolupráce.
-

Pojem „sociální podnik“ jako takový má zřejmě svůj původ v Itálii, kde byl propagován prostřednictvím periodika zahájeného v roce 1990 s názvem *Impresa sociale*. Tento koncept byl zaveden k popisu těchto iniciativ, které vedly k tomu, že italský parlament vytvořil o rok později právní formu „sociálního družstva“.

- Spojené království bylo ovšem první zemí na světě, která uznala hospodářský a společenský význam sociálního sektoru vytvořením „třetího sektoru“, který zahrnuje dobrovolné a komunitní skupiny, sociální podniky, charitativní organizace, družstva a vzájemné společnosti, které sdílejí společné rysy jako nevládní organizace a hodnotově řízené a také reinvestování většiny finančních přebytků do dalších sociálních, environmentálních nebo kulturních cílů (Trivedi, 2010).
  - V roce 2006 vytvořila britská vláda Úřad třetího sektoru (nyní Úřad pro občanskou společnost), který je zodpovědný za práci napříč odvětvími za účelem poskytování podpurného prostředí pro prosperující třetí sektor a umožnit odvětví vést kampaň za sociální cíle
-

- *Oblast motivace*, kdy hlavní motivací může být pocit naléhavosti řešit sociální problém či soucit s cílovou skupinou. Nebo naopak motivací může být tvorba zisku pro podporu určité vybrané oblasti.
  - *Oblast organizace*, kdy je nutné mít dovednosti, jak zorganizovat činnosti podniku, vytvářet profil a určit právní formu sociálního podniku.
  - *Oblast vlivu na společnost*, kdy jako každý podnik si musí budovat své sítě a vyhledávat podobně smýšlející skupiny a zdroje své podpory
-

Sociální podniky se vyskytují nejčastěji jako (Gawell, 2014):

- sociální podnikání jako podnikání se sociálním účelem,
  - sociální podnikání a sociální podniky založené na neziskových principech,
  - podnikání založené na sociálním hospodářství a sociální podniky, které integrují práci (integrační podniky),
  - sociální podnikání jako společenské podnikání.
-

Historie sociálního podnikání v českých zemích

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Začátky sociální ekonomiky jsou spojovány hlavně s venkovem. Zde byla sociální ekonomika spojována hlavně s výrobními družstvy, občanskými společnostmi, kampeličkami, dobrovolnickými aktivitami, tradicemi, solidaritou nebo vzájemností (Dohnalová et al., 2012).
  - Mezi světovými válkami se začala rozvíjet filantropická společnost, nadace, dobročinné spolky, charitativní činnost. Všechny tyto činnosti byly zakládány na podporu poválečných následků, s cílem je zmírnit.
  - Během druhé světové války šly tyto činnosti opět do pozadí a po válce se rozvoj vracel zpět.
  - Po roce 1948 Česká republika začala s centrálně řízenou ekonomikou a koncept sociální ekonomiky začala pomalu potlačovat. S tím souviselo i potlačování doprovodných prvků sociální ekonomiky, jednalo se například o nezávislé rozhodování nebo demokratické řízení.
-

Historie sociálního podnikání v českých zemích II

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KATOVICÍCH

- Až po roce 1989 se sociální ekonomika začala znovu obnovovat. Vznikaly fondy, nadace, obecně prospěšné společnosti nebo občanská sdružení.
  - Konceptem sociální ekonomiky se začala zabývat i veřejnost. Díky většímu zájmu se sociální ekonomika začala transformovat do podoby moderní sociální ekonomiky. Stále více přicházela možnost čerpat dotace nejen od státu, ale také od Evropské Unie.
  - V roce 2002 tzv. Pražská deklarace upozornila na nedokonalost definice sociální ekonomik (Dohnalová, Průša et al., 2011). Nejasnost v koncepci sociální ekonomiky převládá až do současnosti.
  - V České republice navzdory snaze stále neexistuje jednotná definice sociální ekonomiky ani sociálního podnikání. Problematiku prohlubuje také nepřítomnost zákona souvisejícího se sociálním podnikáním.
-

SOCIÁLNÍ VERSUS SPOLEČENSKÉ PODNIKÁNÍ

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Kromě sociálního podnikání je společenské podnikání používáno jako odkaz na místní rozvoj „pro obec“ nebo „pro region“ (Johannisson, 1990a, 1990b). Tato verze společenského podnikání byla v té době převedena na mezinárodní formu podnikání.
  - Souvisí to především ve smyslu místního malého podnikání a ekonomického rozvoje. Příkladem mohou být podniky spojené především s kulturními anebo uměleckými a také environmentálními dopady, které spojují ekonomické cíle s uměleckými nebo ekologickými cíli.
-

Shrnutí přednášky

- **Součástí sociální ekonomiky jsou sociální podniky, které vyplňují mezeru na trhu a poskytují výrobky a služby, které nejsou nabízeny jinými subjekty. Lze je poznat podle toho, že se snaží naplnit tři základní cíle – ekonomický, sociální a ekologický.**
- **Slabou stránkou je možnost řádného vymezení podniků, vzhledem k roztržitosti definic nebo jejich velké obecnosti.**